

Inhoud

Zonder trommels en trompetten 7

Overal stilte. Krekelbosse klaagzangen 79

...te Vossem, in Belgisch Brabant, onder de rook van Brussel en evenzeer onder die van Leuven. In banelingschap, alleengelatenheid en afgezonderdheid, terwijl de sfinx mij weer bespiedt en er wordt geritseld en gekraakt en er ook een zacht maar aanhoudend hoongelach wordt waargenomen. Het regent, o wat regent het; soms dringt de aanhef van een door de wind gezongen lied, dat zwaarigheid en drukkende gedachten oproept, tot mij door.

Kat Carrabas, markies van Vossem en aanpalende heerlijkheden, ligt ziek in zijn mand en kermt. Wat kan ik voor hem doen? Ik voer hem lauwe melk met een lepeltje, maar met kuchjes en boertjes geeft hij het vocht weer op en uren later hangen de draden nog aan zijn snoet. Hem oppakken of zelfs maar met één vinger aanraken om hem troostend te strelen, berokkent hem verschrikkelijke pijnen. 'Ik

komme kik seffens,' zegt de dierendokter uit het naburige dorp – maar wat heet seffens, de uren verstrijken.

Ik zit aan het raam, waaraan de regen in sluiers voorbijtrekt, en heb de flessen maar weer opgetrokken: beurtelings neem ik een slok bier en een slok jenever. Over de dorpsweg passeert soms een landbouwvoertuig, soms een paard-en-wagen. Wij van het land. Geen post, niemand die eens opbelt, niemand die eens aan de deur komt. Ik kijk naar de lucht, die zilvergetint is, zoals op daguerreotypen; in voorbijtrekkende wolken zie ik gezichten van overleden mensen, die ik gekend heb, en ja hoor, er zijn ook schrijvers bij, ik herken de door zelfmoord om het leven gekomen schrijver Lorentz Blanke aan zijn snor en sikje, ik hoor zijn stem, en ook het meisje naar wie ik verlang, om mij gezelschap te houden, zie ik in de wolken, ze neuriet mee met de wind en de regen, een droevig lied, een misantropisch lied, ze wil mij zachtjes aan zeer stille wateren voeren, zo zingt ze.

Nu begint kat Carrabas te schreien, ik zoek hem op. Hij heeft zijn mand verlaten, temidden van dunne en kleurloze plasjes staat hij krampachtig te braken, zijn pels is nat, zijn ogen zijn al bijna dof. Wat is er toch met u aan de hand markies? Hij probeert mijn toegestoken hand met een onnauwkeurig gemikte uithaal van zijn voorpoot te raken, maar hij verliest er zijn evenwicht bij en valt op zijn zij in de

nattigheid. Ik neem hem op, met de bedoeling om hem in zijn mand terug te leggen en warm toe te dekken en hem, zachtjes wiegend, fijne poezedingen, die hem verheugen, toe te fluisteren, opdat zijn lijf en hart niet zouden verkillen voordat de dood zich over hem heen buigt, – maar schreeuwend en blazend springt hij uit mijn armen, slaat met zijn kinnetje tegen de natte tegels en gaat er, hoewel geen van zijn poten hem meer goed kan dragen, toch nog aardig snel, vandoor.

Ik ga weer tegenover de flessen zitten en denk aan sterven en dood en aan hoe triestig of dat is. Wel hoor ik nog het lied van het meisje, maar zijzelf is al door de wind aan flarden gescheurd. Vóór mij ligt het nog witte blad papier, dat ik heb klaargelegd om er, op verzoek van de oude, bijna blinde dichter J, EEN MARKANTE ANEKDOTE OVER MIJZELF op neer te schrijven, zulks met het oog op een door de dichter J samen te stellen boekwerk met markante anekdotes over Nederlandstalige schrijvers; een aleraardigst idee, dat wel, hoe komen de mensen erop, maar een markante anekdote over mijzelf schud ik niet zomaar uit mijn mouw, zeker niet een die in het teken staat van liefde, literatuur en dood, zoals de dichter J bij voorkeur zou hebben dat ik er een neerschrijf, aangezien liefde, literatuur en dood de ‘constanten’ van mijn literaire werk zouden zijn.

In plaats van te schrijven, probeer ik het beeld

van het meisje, zoals ik het in de wolken heb gezien, met potlood op het papier te schetsen, maar ik word afgeleid door vliegen, die voortdurend op mijn handen of het papier neerstrijken, en even voortdurend zijn mijn gedachten bij de markies van Carrabas, die nu ergens in dit alleen door mij nog niet verlaten huis een plekje opzoekt om te sterven: achter zijn ogen ziet hij zijn korte levensfilm al geprojecteerd – dertien, hooguit veertien maanden oud is hij nu de definitieve koude al in hem daalt, maar de film toont dan toch maar hoe hij de edelman-gangster was, meester op alle wapens en de schrik van het gedierte van mindere orde. Een groots en meeslepend leven.

Misschien doe ik er goed aan, in plaats van een markante anekdote over mijzelf, een rouwklacht te schrijven om uit te spreken als de margarinedoos, die al klaar staat, met de markies erin in de kleine kuil zakt: een rouwklacht in de vorm van een dichtwerk vol liefdesverlangen, *Aan de dood*, want ik denk dat de dood een zacht en vriendelijk en vooral beeldschoon meisje is, zoëen waar men zijn leven lang naar heeft verlangd, zonder haar ooit te hebben ontmoet of zelfs maar te hebben mogen aanschouwen, de dood bestaat dan uit geslachtelijke vereniging met dat meisje, als dat eens waar mocht zijn, welnu, en dat dan neergeschreven in laat mij zeggen drie maal drieëndertig dat is negenenne-

gentig canto's, maar misschien is dat toch te veel hooi ineens op de vork en bovendien zou het voorlezen van al die canto's aan de rand van de groeve de plechtigheid maar rekken en, zeker als het dan nog zo regent, nodeloos natter maken; niet denkbeeldig is ook, dat tijdens het voorlezen, of zelfs al tijdens het schrijven van de canto's de twijfel begint te knagen, immers zo mooi kan de dood niet wezen want aan ieder meisje is wel iets.

Ziehier, een voorbeeld, ik sta op een van de ondergrondse perrons van het centraal station te Brussel en er komt, stapvoets rijdend, een trein voorbij; achter een van de ramen zit een meisje en dat kijkt mij aan en ik kijk terug, haar ogen zijn vol verten, zal ik maar zeggen, en we beginnen allebei te lachen, alsof we elkaar herkennen, ik zie de snijtandjes in haar bovenkaak, daar word ik nogal geil van, er stroomt onmetelijke vreugde in me, ik hoef nooit meer heimwee te hebben, zo komt dat meisje overeen met het beeld dat ik mij van Het volmaakt-mooie meisje heb gevormd, en temeer ook daar de omroepapparatuur van het station, zoals wel vaker, op dat moment een klassiek muziekstuk begint uit te zenden, orgel en bazuinen, het kan niet mooier, bij het opklinken waarvan eenieder die het hoort naar boven kijkt en verstart, denk ik: mijn sterfuur is aangebroken; maar dan zie ik ook de hand van dat meisje, ze brengt die hand naar haar krullen, en hoe bij het zien van die

hand alles ogenblikkelijk voorbij is en het heimwee in mij terugkomt: onder de nagels van die hand zitten zwarte randen.

Ik leg het potlood neer: de tekening wil niet lukken, ik heb er drie vliegen op doodgemept, in een van die bloedspatten blijven de lichaamsdeeltjes stuip-trekken. Aan het graf van de markies zal ik een minuutlang mediteren; laat me eraan denken dat ik rouwberichten verspreid, zodat het omwonend kattendom van het verscheiden op de hoogte is, – stal-kater Cloclo van hiernaast, de kleine liefvallige Bérénice van de bakker, met wie de markies een vaste liaison had, de halfwilde gezustertjes Claudia, Irene en Madonnaatje van Nedermunster, die achterin de tuin, aan deze kant van de muur van het kerkhof, in het kreupelhout wonen, die allen moeten het weten; en in de kranten zouden aardige inmemoriams moeten komen, eigenlijk; en hup, nog maar een slok van de sterke drank. Jeuk aan wangen, kin en bovenlip; ik zou me eens moeten scheren.

Ik loop door het huis, op zoek naar Carrabas, want in het zuien van regen en wind, als dat wat zachter klinkt, hoor ik hem weer schreeuwen, indringend hard, zó dat er rillingen door mijn armen en benen gaan.

Onrust en gejaagdheid worden vaardig over mij – ik kan het goede dier in geen van de nietbewoonde kamers vinden, in iedere kamer ga ik plat op de

grond liggen om ook onder de meubelstukken te kijken, ik loop al zijn lievelingsplekjes na, waar hij altijd graag zat, markies markies, waar is hij dan hè? – en me overal stotend vlucht ik de kamers weer uit: in iedere kamer beluister ik geluiden, in iedere kamer andere geluiden, hoewel het ook kan zijn dat het steeds dezelfde geluiden zijn, maar die in iedere kamer anders klinken; na de vliegen zullen ook rat en reptiel en andersoortige gemene dieren spoedig weer hun intrek nemen.

Op de zolder, waar de, nu verroeste, ijzeren kettingen, die ooit, met welk doel dan ook, in een vergleden eeuw, aan de hanebalken zijn vastgemaakt, zachtjes heen en weer slingeren, hoor ik opnieuw de stem van de dode schrijver Lorentz Blanke. Ik herbeleef het tijdstip op die dag in december dat het sneeuwde en de telefoon ging en ik vernam dat Lorentz Blanke, zesendertig jaar oud, in zijn gesloten garage de motor van zijn auto op gang had gebracht en ‘met een glimlach op zijn mond’ de dood had ingeademd, ‘net als Stig Dagerman’, en dat zijn hond eerder moet zijn overleden dan hij, en dat men op zijn werktafel het op de laatste pagina openliggende dagboek van Cesare Pavese had aangetroffen, van welk dagboek de slotregels luiden: ‘Nicht Worte. Eine Geste. Ich werde nicht mehr schreiben’ – en nog meer details.

Lorentz Blanke woonde op een afstand van tien à

vijftien minuten rijden van Vossem vandaan, soms bezochten wij elkaar eens, maar het laatste jaar voor zijn dood niet meer, wij hadden elkaar toen eigenlijk zo helemaal niets meer te zeggen, het kwam voor dat wij kwartierenlang zwijgend tegenover elkaar zaten, waar ik chagrijnig en nerveus van werd; of als hij zijn mond wél open deed, dan sprak hij over ‘de zelfmoord in de literatuur’, waar hij een boek over zou schrijven, maar daartoe eerst honderd schrijvers-die-zelfmoord-hebben-gepleegd bij elkaar moest hebben, per se honderd; nadat hij er ongeveer zeventig zelf had gevonden loofde hij aan ieder die hem er nóg een kon leveren honderd franken per stuk uit, zo bracht ik de schrijvers Gerth Schreiner en Jacob Hiegentlich aan, maar tot afrekenen is het nooit gekomen, hij dacht dat ik beide namen had verzonnen.

Toen ik hoorde dat hij ten slotte zichzelf aan zijn verzameling had toegevoegd, dacht ik aan de snor en het sikje, die hij, een van de laatste keren dat ik hem ontmoette, bleek te hebben laten staan: bij eerste aanblik van die snor en dat sikje vloeide mij droefgeestigheid aan, weldra overgaande in door zekere onachterhaalbare angsten gevoede afkeer, ik hield niet van die snor en dat sikje – zie je nou wel, zíe je nou wel! zei ik, al die jongens met hun snorren en sikjes...; ook dacht ik aan de kettingen op zolder: hij was er eens met zijn handen gaan aan hangen en zoals ik hem toen, met opgetrokken knieën, heb

zien bungelen, onderwijl somde hij de namen op van enige schrijvers die zichzelf de dood door verhangen op de hals hadden gehaald, zo zal ik hem altijd wel zien bungelen als ik aan hem terugdenk – sedertdien betreed ik de zolder niet gaarne meer; en verder dacht ik, de hele stapel Kuifje-, Asterix-, Steven Sterk-, Smurf- en Lucky Lukeboeken, die ik nog van hem terugkrijg, kan ik nu wel op mijn buik schrijven.

Onder de rammelende dakpannen en terwijl de wind weeklaagt in de schoorsteen zoek ik de markies tot in de donkerste hoeken, ik loop erbij te zingen van afgrijzen. Ik roep: waar is hij dan hè, markies markies, dadelijk komt de poezendokter en dan is de zieke Carrabas er niet en wat dan. Ik stoot mijn hoofd aan de kettingen; er verschijnen gezichten van sommigen die de schrijvershand aan zichzelf hebben geslagen: Ernst Toller, Sadegh Hedayat, Sara Teasdale, Alphonse Rabbe, Menno ter Braak, Vladimir Majakovski, Kurt Tucholski, Adalbert Stifter, vele, vele anderen...

Aan de dood. Hoe liefvallig de dood is en zij mij zachtjes aan zeer stille wateren noodt. Een markante anekdote over mijzelf. For mister suicide, voor hem persoonlijk. Ten snelste weg van de zolder.

Geuten bier en jenever, nu niet langer afzonderlijk, maar tesamen in één glas en omgeroerd met